

NAPOLEON – ZADNJI MED VELIKIMI OSVAJALCI

Ena izmed novosti oz. sprememb, ki jih je prinesla francoska revolucija je bila tudi ta, da so **plemstvu in duhovščini vzeli posebne pravice**. Prej jim večinoma ni bilo potrebno plačevati davkov. Obdavčen je bil zgolj 3. stan, torej kmetje, rokodelci, obrtniki, trgovci in drugi meščani. Pripadniki 3. stanu niso mogli opravljati visokih državnih služb. Z revolucijo so jim le-te dostopne.

Ta sprememba je med drugim omogočila, da je Napoleon lahko prišel na oblast.

1. NAPOLEONOV VZPON IN VLADAVINA

Napoleon Bonaparte se je rodil v Ajacciu na Korziki leta 1769 obubožani plemiški družini italijanskega rodu. V družini je bilo kar 8 otrok, 5 dečkov in 3 deklice. Zanimivo je, da je že v mladih letih do Francozov gojil silno sovraštvo, saj so le-ti zlomili ponos njegove domovine Korzike, ko so jo vojaško zavojevali. Šolal se je v različnih šolah v Franciji.

*Odlomek iz knjige Emila Ludwiga **Napoleon**. Govori o odnosih med Napoleonom in njegovimi sošolci (str. 14):*

»Tovarišem se je zdel skoraj divjaški ali vsaj čudaško tuj. Kot Italijan je komaj znal francosko in ni kazal niti najmanjše volje, ukloniti se jeziku svojih sovražnikov. Ta ubogi človeček! In kakšno smešno ime! Suknjica predolga, žep vedno suh. Nič si ne more privoščiti; pa ti še trdi, da je plemenitega rodu! Mladi grofiči se posmehujejo: lepa družčina, to korziško plemstvo! In če ste res tako junaški, zakaj pa so vas naše nepremagljive čete porazile?«

»Bilo vas je deset na enega,« jim vrže fant v ljutem srdu. »Le počakajte, da dorastem: jaz vam bom že pokazal, vam Francozom!«

»Tvoj oče je moral biti komaj kak sergent!«

Besen izbruh, fant pozove sramotilca na dvoboj, hišni zapor, klic na pomoč v pismu do očeta: »Sit sem, da moram večno govoriti o svojem uboštvu in da se mi posmehujejo ti tuji ljudje, ki me prekašajo samo z bogastvom, dočim so v plemenitih čustvih globoko pod menoj. Ali naj se res uklanjam tem fantalinom, ki se postavljajo s svojim denarjem?«

Ali z otoka pride odgovor, nimamo denarja, moraš ostati.

Ostalo je pet let.«

Drugi odlomek pa govori o Napoleonovem značaju (str. 15):

»O izpitu, ki ga je za silo prebil, prejme takole izpričevalo:

»Zdržan in priden. Studij mu je ljubši od zabave. Navdušuje se za dobre pisatelje ... Je molčeč in ljubi samoto; muhast, ohol in zelo sebičen.

Brez dolgega govorjenja je v svojih odgovorih odločen, duha prisoten. V debati preudaren. Zelo samoljuben; njegova častihlepnost ne pozna meja.«

Napoleon se je pridružil francoski revolucionarni vojski in zelo hitro napredoval. Že pri šestindvajsetih letih je postal general. Leta **1799** je s pomočjo vojske **prevzel v Franciji oblast** in uvedel **diktaturo** (To pomeni, da ni obdržal politične svobode. Imel je neomejeno oblast in ni bil nikomur odgovoren. Lahko bi tudi rekli, da je šlo za samovoljno in nasilno vlado oz. oblast.), leta **1804** pa se je **razglasil za cesarja**.

Na kronanju v katedrali Notre Dame v Parizu je bil Napoleon tako neučakan, da je vzel krono iz rok papeža Pija VII. In z njo okronal sebe in svojo prvo ženo Josephine Bouharnais.

Pridobitve Revolucije je obdržal. Najpomembnejše pridobitve Revolucije (enakost državljanov pred zakonom, svoboda dela in vesti, ločitev cerkve od države, odpravo fevdalizma) je uzakonil v t. i. **NAPOLEONOVEM ZAKONIKU**.

Zakonik = zbornik oz. zbirka zakonov.

2. NAPOLEONOVA OSVAJANJA

Vojne med Francijo in evropskimi državami so potekale, še preden je Napoleon prevzel oblast.

Evropski vladarji so se namreč **bali**, da se bodo **nemir in ideje v njihove francoske revolucije razširile dežele**. Tako bi bila v **nevarnosti njihova oblast**. Največje sovražnice Francije so bile **Nemško cesarstvo, Prusija, Rusija in Anglija**.

Vojne so se nadaljevale tudi po prihodu Napoleona na oblast.

Napoleon je bil na začetku **uspešen**, ker je imel za seboj **velik kapital** (denar), predvsem pa **moderno armado**, ki so jo preuredili revolucionarji.

Revolucionarna armada je bila med drugim sestavljena tudi iz precejšnjega števila prostovoljcev. Vojaki so bili zelo motivirani. Npr. med pohodom na bojišče so si dajali poguma s petjem. Tako so med njimi nastale mnoge revolucionarne pesmi. Najbolj znana med njimi je gotovo pesem **Marseljeza** (pel jo je bataljon iz Marseilla, konec 19. stol. je postala državna himna).

Francoska vojska je **po letu 1800** osvojila velik del Evrope, **od Španije do Rusije**. V vojnah **razpade Nemško cesarstvo** (ustanovljena je Renska zveza), Habsburžani se okličejo za **avstrijske cesarje**.

V odvisnih državah, katere hoče Napoleon čim tesneje vezati na Francijo, postavi na oblast člane svoje družine. Celo Napoleon sam se poroči s hčerjo avstrijskega cesarja (Franc I.) Mario Luizo (njegova druga žena).

V vojnah z Avstrijo so Francozi del slovenskih dežel **Koroško, Goriško, Kranjsko in slovensko Istro** v letih **1809 – 1813** priključili **Ilirskim provincam**. Francoske oblasti so v zasedenih deželah uvajale francoske zakone in revolucionarne pridobitve. Marsikje so se jim ljudje uprli, predvsem zaradi visokih davkov.

3. NAPOLEONOV PADEC

Največja Napoleonova nasprotnica je bila **Anglija**. Da bi jo uničil, jo je skušal prizadeti na **gospodarskem področju**, kjer je bila najmočnejša. Uvedel je **celinsko zaporo**. Vsem evropskim državam je prepovedal trgovanje z Anglijo (prepovedan uvoz angleškega blaga in izvoz blaga s celine v Anglijo). Zapora ni uspela zaradi tihotapljenja blaga!

Leta **1812** je Napoleon **napadel Rusijo** (ni upoštevala celinske zapore)

*Odlomek iz Tolstojeve knjige **Vojna in mir, 1. knjiga, str. 406**: Napoleonov nagovor fr. vojakom pred spopadom z rusko vojsko:*

»Vojaki! Ruska vojska nam gre nasproti, da bi maščevala poraz Avstrijcev pri Ulmu. To so tisti bataljoni, ki ste jih razbili pri Hollabrunu in ste jih odtistihdob nenehno zasledovali do tega kraja. Postojanke, ki smo jih zavzeli, so mogočne, in medtem ko bodo ti korakali, da bi me obšli od desne strani, mi nastavijo bok! Vojaki! Sam bom vodil vaše bataljone. Ostal bom daleč od ognja, če s svojo običajno hrabrostjo ponese v sovražne vrste nered in

zmedo; če pa bo zmaga le za hip dvomljiva, boste videli svojega cesarja, kako se nastavlja prvim sovražnikovim udarcem, kajti zmaga ne trpi neodločnosti, posebno pa ne tisti dan, ko gre za čas francoske pehote, ki je tako nujno združena s častjo francoskega naroda. Vrste naj se ne razkraplajo z izgovorom, da je treba spraviti ranjence na varno! Naj bo sleherni ves prežet z mislijo, da je treba premagati najemnike Anglije, ki jih navdaja tolikšno sovraštvo do našega naroda. Ta zmaga bo končala naš pohod in lahko se bomo vrnili v zimovališča, da počakamo novih francoskih čet, ki se zbirajo v Franciji: in tedaj bo mir, ki ga sklenem, vreden mojega naroda, vas in mene.
Napoleon.«

Napoleon je z vojsko prišel do Moskve, kjer je bil poražen. Francoske vojake, ki so se po porazu vračali domov, je ujela huda zima, ki je močno razredčila francosko vojsko. Po tem porazu je Evropa spoznala, da je Napoleon premagljiv. Leta **1813** pride pri **Leipzigu** do t. i. **bitke narodov** ⇒ **Evropski narodi so se združili v boju proti Napoleonu** (Avstrija, Rusija, Prusija, Švedska).

Napoleon je bil po porazu odstavljen z oblasti. Izgnali so ga na otok **Elbo**. Toda s pomočjo svojih pristašev je prišel v Francijo in ponovno prevzel oblast (za sto dni). Leta **1815** so ga **Angleži in Prusi** dokončno premagali **pri Waterlooju** v Belgiji. Napoleon je padel v angleško ujetništvo. Ponovno je bil izgnan, tokrat dokončno, in sicer na otok **Sv. Helena**, kjer je leta **1821** umrl.